

Si els resultats de la consulta del 9 de novembre són un sí clar a favor de la independència de Catalunya o –posat que la consulta sigui impossible de realitzar– els resultats d’unes eleccions plebiscitàries esdevenen un sí aclaparador a favor d’aquesta tesi, l’Estat espanyol haurà de començar una negociació amb el govern de la Generalitat per donar una sortida a la decisió democràtica del poble de Catalunya. Si, tot i així, l’Estat espanyol es nega en rodó a dialogar, l’embrionari estat català –pot ser estat si ha fet una declaració unilate-

ral d’independència– haurà de fer servir les eines que té al seu abast per forçar les trobades amb el govern espanyol de torn, d’una banda, i fer rutllar la governabilitat i l’economia del país, de l’altra. No són poques les mesures que un nou estat, amb hisenda pròpia, pot fer servir per a totes dues coses.

Per a forçar el govern espanyol a seure en una taula a negociar, la principal basa de la nova Generalitat és el deute públic que acumula l’Estat espanyol. La història d’altres processos d’independència arreu del món ensenya que els

estats nounats assumeixen una part proporcional del deute de l’estat original. El deute de l’Estat espanyol ha estat, el tercer trimestre de 2013, de 954.000 milions d’euros (un 93,4% del PIB) i, per tant, Espanya hauria de ser la primera interessada que el nou estat català carregui amb una part d’aquest deute –i negociar si ha de ser proporcional a la població, al PIB català o a algun altre indicador. Arribat el cas que l’Estat espanyol vulgui endarrerir aquesta negociació per no haver de reconèixer el nou estat català, és segur que d’altres instàn-

cies el pressionaran perquè sigui a la mesa de negociació amb Catalunya: els mateixos creditors, la UE, l'FMI (Fons Monetari Internacional) o les mateixes multinacionals instal·lades aquí estaran tan o més interessades que Espanya a resoldre qualsevol incertesa sobre el pagament d'aquest deute.

Altres punts que juguen a favor de Catalunya a l'hora de pressionar el govern espanyol a negociar seran les complicitats internacionals que hagi pogut guanyar-se el Principat o la ubicació geogràfica de Catalunya, que és la prin-

cipal connexió amb França –tot i que no l'única, evidentment– pel que fa a xarxes de comunicacions, de transports o línies d'alta energia.

Pel que fa a les eines que la nova Catalunya independent podrà utilitzar per a garantir la bona marxa del nou estat, en bona mesura dependrà de les estructures d'estat creades –o, si més no, planificades– fins aquell moment (hisenda pròpia, sobretot) i de diversos factors que s'analitzen a continuació.

■ RECONeixEMENT DE LA UE

Una de les incògnites que més neugitegen els poders econòmics i els ciutadans és la possible expulsió de Catalunya de la UE. En qualsevol cas, aquesta contingència no es produirà de forma immediata, perquè la UE també intentarà forçar l'acord entre Espanya i Catalunya abans de prendre una decisió tan dràstica. Expulsar Catalunya de la UE suposaria treure la condició d'europeus a ciutadans que ja ho són, expulsar-los pel simple fet d'haver votat una consulta d'autodeterminació, expulsar-los a pesar que ja compleixen al cent per cent els criteris de Maastricht (respecte als valors democràtics, respecte a les minories, estat de dret, etc.) i les lleis comunitàries tant en matèria econòmica com jurídica.

La UE no s'ha trobat mai en aquesta conjuntura, i no té cap llei que prevegi l'entrada d'un estat segregat, però tampoc en té cap que digui que l'ha d'expulsar. El professor de la Buffalo Law School Antoni Abad, al seu estudi *Catalunya independent a la Unió Europea*, explica que “davant del buit legal en la legislació europea sobre la secessió interna (estatal o d'un territori) i la successió als tractats constituents, la doctrina internacional ha considerat que s'havia d'aplicar de manera subsidiària el dret consuetudinari internacional i en particular el Conveni de Viena de 1978”. Aquesta convenció de Viena sobre la successió d'estats en matèria de tractats recull que “la dissolució d'un estat no té per què suposar la interrupció dels drets i les obligacions dels nous estats successors o dels seus ciutadans”.

Això voldria dir que la secessió no implica que els catalans perdin la ciutadania europea sinó que la mantindrien.

Aquesta jurisprudència podria servir a la UE per forçar Espanya a negociar una sortida dialogada, sobretot perquè a la UE una Espanya sense la productiva Catalunya –i amb el deute públic íntegre– li fa més por que una pedregada.

Si, tot i això, la UE considerés Catalunya un nou estat i els seus ciutadans no europeus, el nou estat hauria de demanar l'adhesió i l'Estat espanyol podria imposar el veto a la seva acceptació.

■ L'EUROZONA

És l'argument més recurrent dels unionistes: Catalunya seria expulsada de la UE i de l'eurozona, i quedaria marginada de les relacions comercials amb la resta de països i reclosa en les seves fronteres, sense accés al crèdit i descapitalitzada per la fuga de multinacionals. En el cas d'un bloqueig de l'Estat espanyol a l'ingrés de Catalunya, i que per tant quedés fora també de l'eurozona, el més important seria preservar els drets de lliure circulació de mercaderies, capital i persones per als ciutadans catalans i per a les empreses que operen a Catalunya, així com els dels ciutadans i les empreses estrangers amb qui mantenen relacions econòmiques. Una fita del tot viable perquè, com se sap, aquests drets no estan restringits a la UE i hi ha diferents formes d'articular-los, sense que la unanimitat de tots els estats membres sigui necessària. Els casos més clars són els de Suïssa i Noruega, i Andorra està a punt de tancar acords en tots aquests àmbits. És més, a la UE li interessaria preservar la reciprocitat en aquests drets, perquè el mercat català no seria gens menyspreable: té l'1,84% de la població europea i seria el setè estat en riquesa per habitant de la UE i les seves exportacions estan al nivell de les de Suècia i Dinamarca.

Antoni Soy, doctor en ciències econòmiques i empresarials per la UB, autor del llibre *Sortir de l'euro per sortir de la crisi?* (Ed. Viena, 2013), assenyala la complicitat que tindria el país per part de les multinacionals, perquè “tant les empreses estrangeres com les espanyoles serien les primeres interessades a poder seguir treballant com a mínim en les mateixes condicions que fins ara, sense que la pertinença o no a l'euro-

Catalunya sota les tenebres

L'endemà d'un sí a la independència i un no a la negociació amb Madrid. Projecció amb dades de desembre del 2013 i estimacions del 2014.

Taxa d'atur

23%

Deute públic sobre el PIB del 2014

95%

Espoli fiscal recuperat

16.500/22.000
milions d'euros anuals

Renda per càpita

27.000 euros

Seguretat

17.200 mossos d'esquadra
10.900 policies locals

zona els preocupés mínimament, ja que tenen relacions comercials amb molts països que no tenen la moneda única”.

De fet, com apunta Soy, “els mecanismes per a reingressar a la UE serien els mateixos que per a qualsevol altre país, i al final és una qüestió estrictament política. En aquest sentit, si Catalunya acaba dient sí, els països europeus i les multinacionals diran al govern espanyol que negociï per aconseguir un acord que sigui el menys perjudicial possible”. Perquè amb un cop de porta de Catalunya, “Espanya es converteix en un país més petit demogràficament i geogràficament, més fe-

ble econòmicament, perquè marxarien el 19% dels ingressos i el 30% de les exportacions, i a sobre sense assumir un percentatge del deute contret pel Regne d'Espanya”.

Però si efectivament Catalunya fos expulsada de la UE i de l'eurozona, no s'acabaria el món. “No estar a l'eurozona no seria cap problema ni per als ciutadans ni per a les finances de la Generalitat, que tindria més maneres d'accedir al finançament internacional sense passar directament pel Banc Central Europeu”, insisteix Antoni Soy. De fet, hi ha diversos països que no formen part de la UE i en canvi tenen l'euro

com a moneda oficial, com és el cas de Mònaco, San Marino, el Vaticà, Andorra, Montenegro i Kosovo, i en el cas català, les entitats financeres que operessin a Catalunya podrien accedir a la liquiditat del BCE a través de les seves matrius, filials o sucursals establertes en països membres de la zona euro.

Però encara hi ha una altra possibilitat, que Catalunya decidís adoptar una moneda pròpia, com Suïssa o el Regne Unit, per exemple, per considerar que l'euro és més un fre per a sortir de la crisi que no pas un avantatge. Antoni Soy defensa aquesta possibilitat en el seu llibre, entenent que “el fet d'estar

JORDI PLAY

EL TEMPS

L'energia elèctrica està garantida amb la producció pròpia de Catalunya. Les grans infraestructures, com l'aeroport de Barcelona, haurien de passar

Font: Idescat, Generalitat de Catalunya, CCN, Col·lectiu Wilson i Com Àustria o Dinamarca. La Catalunya possible (Pòrtic, 2013).

Treballadors per cada pensionista

2,54

Administració de justícia

10.000 empleats

Titulars universitaris

41,3%

Sanitat

70 hospitals (públics i privats)
367 centres d'atenció primària

Centres escolars

3.000 públics
1.000 privats

a l'euro ens impedeix emprar una sèrie d'instruments que ens permetrien sortir de la crisi amb més facilitat, com ara la política del tipus de canvi i la política fiscal, perquè, a més, no podem passar dels límits que ens imposa la UE en dèficit i deute públic". Així, a parer d'aquest expert, "no seria un drama" que Catalunya sortís de l'eurozona, fins i tot podria ser "beneficiós": "En les condicions actuals, sóc partidari d'estar a la UE però no a l'eurozona, mentre no sigui una unió política, aquesta unió monetària no funcionarà bé i no es podrà sortir de la crisi. Al meu entendre, és millor quedar-ne fora, com Suècia,

Dinamarca o el Regne Unit, per exemple. I en aquest sentit, una possibilitat és tenir una moneda pròpia a Catalunya", rebla Soy. Una moneda pròpia, controlada des de Catalunya i no pas des d'un altre país, precisa l'economista, que adverteix "l'error que cometen els independentistes escocesos volent-se quedar amb la lliura esterlina, perquè aquesta moneda estarà sota control del govern britànic i el Banc d'Anglaterra, i per tant, la sobirania monetària la deixaran a les mans d'un altre estat".

Diversos experts en política monetària confirmen que un país amb la dimensió econòmica de Catalunya té plena capacitat per a establir el seu propi sistema monetari, amb una moneda i política monetària pròpies. Ara bé, aquesta transició no es podria plantejar immediatament l'endemà de la independència, perquè les circumstàncies de feblesa econòmica i fort endeutament públic i privat podrien generar expectatives de depreciació de la futura moneda, i en conseqüència, provocar una sortida massiva de capitals.

■ **LES INFRAESTRUCTURES DE TRANSPORT**

Si ara les grans infraestructures de transport a Catalunya són de titularitat espanyola, i això implica que Catalunya no pot fer una gestió eficaç de l'aeroport i el port de Barcelona, les Rodalies, els Regionals i l'alta velocitat encaminada a generar riquesa i qualitat de serveis al país, amb la independència, pactada o no, les infraestructures quedarien en territori català, i per tant, passarien a ser

gestionades per la Generalitat. A més a més, com recollia el document Estatuir Catalunya, atesa la contribució fiscal catalana en les darreres dècades, una part de la inversió en infraestructures a Espanya s'ha fet amb fons catalans, de manera que caldria reclamar una compensació per la retrocessió". Si bé l'herència d'aquestes infraestructures seria inicialment una llosa, perquè obligaria el país a fer grans inversions per compensar l'abandonament crònic de Madrid, el cert és que l'Estat –amb diners catalans, això sí–, ha conclòs una infraestructura que serà vital per a la internacionalització del país, la connexió directa en alta velocitat amb Europa. En aquest sentit, el catedràtic de la UPC Mateu Turró remarca la importància de posar al dia aquestes infraestructures i poder gestionar-les correctament: "La connexió amb les ciutats del sud de França perquè aquestes gravitin cap a Barcelona i no només cap a París és un pas de gegant, i aquesta despesa ja està feta. De la mateixa manera, l'aeroport –ara limitat per la dèria d'AENA d'impedir-ne el creixement enfront de Barajas– i el port de Barcelona han de consolidar-se com la porta logística de l'Europa del sud per al mercat asiàtic, per a atraure empreses internacionals a la gran zona industrial, comercial i turística que és Catalunya, i aquí el més important no són les inversions, sinó la gestió de qualitat".

■ **SEGURETAT SOCIAL**

Com expliquen els experts del Col·lectiu Wilson, ni el govern espanyol ni la Seguretat Social espanyola no tenen

a ser gestionades pel nou estat.

Les pensions no corren perill perquè són els treballadors en actiu els qui les financen. El Cercle Català de Negocis diu que podrien pujar un 10%.

els diners que serviran per a pagar les pensions dels jubilats de demà, perquè són els treballadors en actiu d'avui els qui financen la generació de pensionistes, orfes, vídues o incapacitats, és a dir, que les cotitzacions que els jubilats de demà han anat pagant durant la seva vida laboral no són acumulades enlloc. Ras i curt, qui garanteix que els jubilats catalans cobraran les seves pensions són els treballadors catalans. Catalunya registra un atur més baix que a Espanya, i per cada jubilat, 2,54 persones estan en actiu. D'altra banda, el salari mitjà anual a Catalunya és de 24.449 euros, mentre que a Espanya és de 22.790 euros. Això vol dir que si mantingués els tipus de cotització, la pensió mitjana dels catalans seria significativament més alta que la xifra calculada per a Espanya. Exactament, la pensió mitjana en una Catalunya independent podria ser un 10% superior, segons els càlculs del Cercle Català de Negocis. La conclusió

de l'anàlisi dels saldos de la Seguretat Social per a Catalunya i Espanya que va fer el Departament d'Economia i Finances és clara: si Catalunya hagués estat independent entre el 1995 i el 2010, la Seguretat Social catalana hauria dispostat de 24.773 milions d'euros de més.

■ L'HERÈNCIA D'ESPANYA

Si la separació fos amistosa, la Convenció de Viena estableix un principi –que de fet no està en vigor perquè no ho van ratificar prou estats– segons el qual els deutes de l'estat predecessor passen a l'estat successor en una proporció equitativa, tenint en compte els béns, drets i interessos que passen a l'estat successor en relació amb el deute de l'estat. El criteri de repartiment podria ser en funció del PIB (19%) o la població (16%), que suposaria quedar-se uns 190.000 milions d'euros de deute, equivalents al 95% del PIB català. D'altra banda, els

béns que passarien a Catalunya serien els béns immobles (edificis, infraestructures) ubicats al territori de Catalunya, els béns mobles vinculats a aquests, i els béns mobles i immobles situats fora de Catalunya “en una proporció equitativa”. En aquest cas, Catalunya, que ara ja té un deute de 50.000 milions d'euros, se'n sortiria igualment. “El deute català més l'espanyol no farien inviable el nou estat, com afirmen alguns. Si bé no podria fer front als interessos del deute mentre l'economia no millorés, podria igualment arribar a acords amb creditors per refinançar el deute sense incrementar-lo, perquè el més important per als creditors és la capacitat d'una economia per a complir les seves obligacions, és a dir, la solvència, i Catalunya seria més solvent que l'Estat espanyol”, remarquen els economistes Modest Guinjoan, Xavier Cuadras i Miquel Puig al llibre *Com Àustria o Dinamarca. La Catalunya possible* (Pòrtic, 2013).

Ara bé, si una Catalunya independent no és reconeguda com a estat per Espanya, tampoc pot succeir el Regne d'Espanya en la seva posició deutora. Perquè pugui haver-hi successió en els deutes cal un acord entre l'estat predecessor i l'estat secessionat. Sense aquest pacte, no és que Catalunya es desentengui dels deutes d'Espanya, sinó que l'únic obligat per aquests deutes enfront dels seus creditors és el Regne d'Espanya. En aquest cas, el nou estat naixeria amb un deute aproximat de 50.500 milions d'euros. A més de desfer-se de la part del deute espanyol, l'estat català també comptaria amb recursos que ara s'escolen a Madrid a causa de l'espoli fiscal, estimat en uns 16.500 milions anuals (el 8,5% del PIB), i en 300.000 milions d'euros des de l'any 1986 segons els càlculs de la Generalitat.

■ LA LLUM AL FINAL DEL TÚNEL

En termes energètics, Catalunya és dependent però no d'Espanya sinó dels productors d'hidrocarburs (petroli, gas, etc.), com la majoria dels països del nostre entorn. Pel que fa a l'energia elèctrica, alguns analistes, com els autors de *Com Àustria o Dinamarca. La Catalunya possible*, creuen que podria ser totalment autònoma si es gestionessin correctament els mitjans de producció. En tot cas, diuen uns altres experts, com els coordinadors de l'informe "Infraestructures bàsiques d'estat: energia, aigua, telecomunicacions i espectre radioelèctric", publicat per la Fundació Josep Irla, Catalunya –tot i ser deficitària en energia elèctrica– sempre tindrà l'avantatge d'estar entre l'Estat espanyol i el francès i podrà negociar amb tots dos per garantir l'abastiment de llum. Aquest estudi, coordinat per Marcel Coderch, ho explica així: "Tenim també unes fortaleeses i se'ns presenten un seguit d'oportunitats que hem de saber aprofitar. En primer lloc, la nostra situació geogràfica entre dos estats que necessiten interconnectar-se energèticament, i les nostres instal·lacions portuàries amb instal·lacions de gran capacitat de recepció d'hidrocarburs. És a dir, la nostra capacitat d'interconnexió elèctrica entre els Estats espanyol i francès és també un factor d'oportunitat per a negociar amb ambdós estats".

PÒRTIC

Guinjoan, Cuadras i Puig defensen la viabilitat econòmica d'una Catalunya independent.

VIENA EDICIONS

Antoni Soy creu que una moneda pròpia no seria la pitjor opció per al nou estat català.

Segons ells, no hi fa res que la distribució de l'energia estigui controlada per empreses estatals, perquè són privades i voldran assegurar-se que Catalunya continua sent client: "El sistema energètic troncal està operat físicament per tres entitats privades responsables del transport energètic a la península: Red Eléctrica de España que opera el sistema elèctric, Enagás, el gas natural, i la CLH per als productes petrolífers. En

principi aquestes empreses es deuen als seus clients majoristes, que són les companyies que subministren a l'usuari final –Endesa, Gas Natural, Cepsa, Repsol...– i amb les que tenen contractes que hauran de respectar en qualsevol circumstància. Com que es tracta de sectors regulats per la legislació espanyola i europea que no contempla en cap cas la negativa de subministrament, sinó que es basa a promoure l'existència d'un mercat interior que funcioni en condicions de màxima competència possible, no es preveuen problemes de subministrament que, d'altra banda, serien directament denunciabls a les instàncies judicials europees i fins i tot a l'Organització Mundial del Comerç a què el nou estat s'hauria d'adherir".

La tesi de *Com Àustria o Dinamarca*, de Modest Guinjoan, Xavier Cuadras Morató i Miquel Puig té un punt de partida diferent ja que considera que "Catalunya disposa d'instal·lacions capaces de produir electricitat per a satisfer les necessitats actuals" tot i que els últims anys "Catalunya ha estat importadora neta del 16,1% de l'electricitat que consumeix".

L'explicació és que l'Estat espanyol ho ha preferit així: "La raó per la qual Catalunya és importador rau en el fet que la gestió de la capacitat productiva, que es realitza a escala estatal espanyola ha prioritzat l'energia nuclear (en què Catalunya té una bona dotació), l'energia eòlica i solar (mala dotació catalana) i el carbó espanyol (no hi ha cap central de carbó a Catalunya des de 2011). Per aquest motiu, la distribució per orígens de l'energia elèctrica produïda els darrers anys és bastant diferent de la distribució de la capacitat instal·lada". És a dir que "en una Catalunya independent el més probable és que s'utilitzés la capacitat de producció interna i que es recorregués a l'exterior només per cobrir puntes de demanda".

■ SURTEN ELS NÚMEROS

Per tant, suposant que caiguessin sobre Catalunya totes les plagues bíbliques, l'estat català seria igualment viable, perquè estaria en condicions de garantir els serveis públics prestats per qualsevol altre estat, realitzar les inversions imprescindibles i complir amb els

creditors des del primer dia. Calculant que la Generalitat ha recaptat en el darrer exercici 2.250 milions d'euros en concepte de tributs propis i cedits, un 20,3% del total de l'Estat, són poc més de 6.000 euros per persona i any. El dubte és si la Generalitat seria capaç de tenir una hisenda amb prou informació i capacitat per a recaptar impostos des del primer dia i combatre el frau.

Catalunya hauria de fer front a unes despeses obligatòries pròpies d'un estat. Entre les quals, les que ja té assumides per competències transferides: policia, sanitat, ensenyament, justícia, etc., que el 2012 ascendien a 24.838 milions. Carregaria per primera vegada amb les transferències que ara fa l'Estat als ajuntaments i amb noves despeses per crear estructures d'estat com un exèrcit, política exterior, etc. A més a més, es faria càrrec de la factura de serveis que ara presta l'Estat espanyol a Catalunya en àmbits com les beques, les pensions, les prestacions d'atur, el manteniment d'algunes infraestructures –amb una

Les conques internes de Catalunya ja són competència de la Generalitat. El nou estat hauria de tenir veu i vot a la Conca Hidrogràfica de l'Ebre tal com indica la legislació internacional.

inversió anual de 3.000-4.000 milions podrien mantenir-se totes les infraestructures de transport– etc.

Les estimacions de les economistes Núria Bosch i Marta Espasa sobre les

noves atribucions que hauria d'assumir l'estat català ascendeixen a 8.500 milions d'euros anuals. Des del punt de vista de país i d'impacte econòmic, aquestes estructures d'estat serien una despesa que es faria a Catalunya i que generaria llocs de treball per als catalans, que gastarien bona part dels seus salaris al país i per tant contribuirien a la riquesa del nou estat. Si hi hagués acord amb Espanya, caldria sumar-hi uns 7.600 milions anuals derivats dels costos de retornar a Espanya a un interès del 4% el deute heretat de 190.000 milions. Amb aquestes estimacions, els economistes Xavier Cuadras, Miquel Puig i Modest Guinjoan calculen en 12.000 milions anuals (6,5% del PIB català) la despesa necessària per a tirar endavant l'estat català.

Una actitud intransigent i no cooperativa per part de l'Estat espanyol un cop Catalunya s'hagués declarat independent sembla difícil d'imaginar, si ens aturem a valorar els importants costos polítics i econòmics –sense negociació, el Regne d'Espanya assumiria el 100% del deute contret però perdria el 19% dels ingressos i el 30% de les exportacions– sense cap altre avantatge per a Espanya més enllà de la voluntat de castigar els catalans i Catalunya per haver triat el camí de la democràcia.

*Àlex Milian
Gemma Aguilera*

PER NADAL REGALA UN CURS D'ESCRITURA**

ESCOLA D'ESCRITURA

Nous cursos per al 2014

Data límit de matrícula: 27/12/2013. Inici del curs: 7/01/2014

CURSOS:

Narrativa autobiogràfica. Carme Manuel

Poesia 2on nivell. Jordi Llavina

Relat juvenil. Gemma Lluch

Novel·la 2on nivell. Miquel de Palol

AMB CONFERÈNCIES MAGISTRALS INCLOSES:

Isona Pasola i Jaume Cabré

Per a més informació contacteu amb Edicions Tres i Quatre
tresiquatre@tresiquatre.cat

** La persona podrà canviar de curs si no li interessa el curs que li han regalat. Podrà triar qualsevol dels cursos que estiguen en funcionament.